

А.Таджиев, Х.Худайбергенов

**ТОМЧИЛАТИБ СУҒОРИШ АСОСИДА
ҚОВУН ЕТИШТИРИШ**

(Услубий қўлланма)

Хива-2020 й

42.347

T 14

Таджиев, А.

Томчилатиб суғориш асосида қовун етиштириш [услугий қўлланма] : / А.Таджиев, Х.Худайбергенов. - Хива : Хоразм Маъмун академияси, 2020. – 16 б.

КБК 42.347

УДК 635.61:631.674.6

Услугий қўлланма Урганч давлат университети Кимёвий технологиялар факультети “Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки қайта ишлаш ҳамда биотехнология” кафедрасида тайёрланган бўлиб Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг 2016 йил 11 ноябрдаги Хоразм вилояти Шовот туманида вилоят депутатлари ва фаоллари билан учрашувида белгиланган асосий устувор вазифалар ҳамда 2017 йилда “Хоразм вилоятини ижтимоий иқтисодий ривожлантириш” Дастурида белгиланган асосий вазифалардан устувор мақсад қилиб олинган.

Услугий қўлланма сабзавот ва полиз экинлари етиштирувчи деҳқон ва фермер хўжаликлари, аҳоли шахсий томорқасида полиз маҳсулотлари етиштириш билан шугулланувчи қизиқувчи мутахассислар ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим соҳасидаги қишлоқ хўжалигига йўналтирилган бакалаврият ва магистратура талабалари, қишлоқ хўжалиги техникуми талабалари ҳамда қишлоқ хўжалигига қизиқувчи кенг оммага мўлжалланган.

Илм-маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилига бағишланади!

Муаллиф:

А.Ю.Таджиев – “Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки қайта ишлаш ҳамда биотехнология” кафедраси доценти, биология фанлари номзоди

Х.Худайбергенов - “Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки қайта ишлаш ҳамда биотехнология” кафедраси ўқитувчиси

Такризчилар:

К.Дурдиев– Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва дастлабки қайта ишлаш ҳамда биотехнология кафедраси доценти, к/х.ф.н.

П.Камолов – УрДУ, Тупрокшунослик кафедраси мудири, к/х.ф.н., доцент

Ушбу услубий тавсиянома Урганч давлат университети Кенгашининг 2020 йил 24-апрелдаги № 4-сонли баённомаси қарорлари билан нашр этиш учун рухсат берилган.

ISBN - 978-9943-6053-9-8

© А.Таджиев, Х.Худайбергенов. Томчилатиб суғориш асосида қовун етиштириш, 2020 й.

© Хоразм Маъмун академияси ноширлик бўлими, 2020 й.

МУНДАРИЖА

1	Қовун	4
2	Тупрок	5
3	Ўтмишдошлар	5
4	Тупроққа асосий ишлов бериш	5
5	Тупроққа баҳорги ишлов бериш	6
6	Кўчат ўстириш	6
7	Экиш ва кўчатларни кўчириб ўтказиш	8
8	Ўғитлаш	8
9	Ўсимликларни парваришлаш	9
10	Бегона ўт, касаллик ва зараркунандалар тарқалишини назорат қилиш тизими	10
11	Ҳосилни йиғиштириб олиш	11
12	Қовун етиштиришда агротадбирлар харитаси	12
	Фойдаланилган адабиётлар	15

ҚОВУН

Қовун (*Cucumis melo* L.) ўсимлиги *Cucumis* L. авлоди, Қовоқдлшлар (*Cucurbitaceae* Juss.) оиласига мансуб ўсимлик хисобланади. *Cucumis* авлоди 40 га яқин турни ўз ичига қамраб олиб шулардан фақат қовун ва бодринг инсоният томонидан кўпайтирилиб фойдаланиб келмоқда. Қовун ўсимлигининг илдиз тизими яхши тараққий этган. У асосан бош илдиз ва ён тармоқланган узун илдизчалардан ташкил топган. Ўсимликнинг бош илдиз тармоғи тупроқнинг 1,0 метрдан ортиқ чуқурлигигача, биринчи тартиб ён илдизчалар эса 2-3 метргача тупроқ қатламига етиб олади. Яхши ўсиб-ривожланган қовун ўсимлигининг илдиз тармоғи 0-30 см тупроқ ҳайдалма қатламида 32 метргача етади. Аммо, ўсимлик илдиз тизимининг яхши ривожланиши кўп жиҳатдан тупроқ типи, тупроққа агротехник ишлов бериш, озиқлантириш, суғориш ва бошқа омилларга бевосита боғлиқ.

Ривожланиш даврларига кўра қовун тезпишар (59-70 кун), ўрта эртапишар (71-80 кун), ўртапишар (81-90 кун), ўрта кечпишар (91-100 кун) ва кечпишар (101-120 кун) хилларига бўлинади.

Қовун сувни бир текис истеъмол қилувчи ўсимликлар тоифасига кирмайди. Асосан вегетация даврининг кучли равишда ўсиш даври яъни вегетатив ва генератив органларининг ривожланиш даврларида сувни кўп талаб қилади. Бу даврлардаги сувнинг анқислиги ҳрсилдорликнинг пасайишига олиб келади. Меванинг шаклланиши тугаши билан сувни истемол қилиш муддати ҳам пасаяди.

Ўсимликнинг ўсиш-ривожланиши учун қулай шарт-шароит асосан тупроқ намлиги 70-75% кам бўлмаган даврга тўғри келади. Тупроқ

намлигига кўп талаб бўлувчи даврлар асосан уруғларнинг ўниб чиқиши ва мева ҳосил бўлишининг дастлабки даврларига тўғри келади. Узоқ муддат мабойнида сув танқислиги ва нам етишмаслиги уруғланиш муддатининг кечикишига ва тугунчалар тушиб кетишига сабаб бўлади.

ТУПРОҚ

Сув-ҳаво алмашилиши яхши бўлган барча тупроқ типларида шунингдек, таркиби яхши, сув ўтказиш хусусияти юқори, тупроқнинг рН кўрсаткичи 6,5-7,0 бўлган қумоқ ва қумли тупроқларда ҳам қовун етиштириш мумкин. Ер ости сувлари яқин жойлашган, намлик миқдори жуда юқори ва гилли тупроқлар қовун ўстиришга ноқулай бўлади.

ЎТМИШДОШЛАР

Қовун учун энг яхши ўтмишдош экинларга кузги буғдой, кўп йиллик дуккакли ўтлар, ерёнғоқ, помидор, этаги картошка, карам ва бошқа полиз экинлари мос келади. Қовоқдошлар оиласига мансуб ўсимликлар тўғри келмайди. Қовунни икки йилдан ортиқ ва узоқ муддат бир майдонда экиш тавсия этилмайди. Чунки бунда ўсимликнинг касаллик ва зараркунандалар билан касалланиши, ҳосилдорликнинг бирдан пасайиб кетиши ҳолатлари кузатилади.

ТУПРОҚҚА АСОСИЙ ИШЛОВ БЕРИШ

Экиладиган дала майдонларнинг шўрини 2-4 марта ювиш ва шу орқали тупроқнинг шўрланиш даражасини пасайтириш энг муҳим

агротехник тадбир хисобланади. Чунки қовун ўсимлиги шўрга чидамли ўсимликлар қаторига кирмайди.

Қовун экилган далалар тупроғига асосий ишлов бериш ишлари асосан тупроқнинг сув-ҳаво алмашилишини яхшилаш, озиқа моддалар алмашилишини яхшилаш ва уларни ўсимликка юқори ўзлаштириладиган формада етказиб бериш ҳамда бегона ўтларга қарши самарали курашиш ишларини ташкил қилишдан иборат.

Ўтмишдош экинни йиғиштириб олгандан кейин қисқа фурсат ичида дискали борона билан 8-10 см чуқурликда тупроққа ишлов бериш ишларини юқори савияда ўтказиш талаб этилади.

ТУПРОҚҚА БАҲОРГИ ИШЛОВ БЕРИШ

Суғориладиган тупроқларда тупроққа баҳорги ишлов бериш ишлари асосан тупроқни бороналаш ва 2 маротаба культивация ишларини амалга ошириш талаб этилади: биринчиси 14-16 см чуқурликда, иккинчиси эса кучатга 6-8 см зонада амалга шириш мақсадга мувофиқ.

КЎЧАТ ЎСТИРИШ

Қовун уруғларини тувакча ёки кассеталарга экишда уруғ экиш муддатини назорат қилиш лозим бўлади чунки, тувакча ва кассеталардаги ёш ниҳоллар 20-25 кунлик максимал 30 кунлик бўлиши талаб этилади. Шу ёш оралиғидаги ёш ниҳолларнинг тупроққа мослашиши юқори даражада бўлади. Ниҳолларнинг ёшини аниқлашда

уруғ экилган кундан бошлаб инобатга олиш керак эмас, уруғлар униб чиққан кундан бошлаб инобатга олинади.

Етиштирилган кўчатларни очик далага кўчириб ўтқазишда об-ҳаво ва тупроқ ҳароратига қараш лозим. Одатда тупроқ ҳарорати 14-16 °C бўлганда яхши натижа беради. Бошқа қовокдош экинлар қатори қовун ўсимлиги ҳам ниҳолларни кўчириб ўтқазишни яхши қабул қилмайди. Шунинг учун қовун ниҳолларини пикеровкасиз 8-10 см ли тувакчаларда ҳамда 68 × 68 × 78, 65 × 65 × 65 мм ва ҳ.к кассеталарда экиш тавсия этилади.

Ниҳолларни экиш учун катта сиғимли идишга торфли субстрат ёки кўлбола усулда тайёрланган қуйидаги аралашма: 5 қисм тупроқ, 4 қисм чиринди ва 1 қисм қум аралашмаси; 2 қисм чиринди, 2 қисм торф ва 1 қисм тупроқ аралашмалари ишлатилади. 1 тонна аралашма субстрат учун 1,5-2,0 кг калий тузи, 2-3 кг аммиакли селитра ва 10-12 кг суперфосфат аралаштирилади. Сўнгра, тувакчалар ёки кассеталар 2/3 хажмгача аралашма билан тўлдирилади ва 2-4 см чуқурликка қовун уруғлари экилади ҳамда илиқ сув билан суғорилади.

Иссиқхонадаги ҳаво ҳароратини 28-30 ° C ушлаб турилади ва уруғлар униб чиққандан кейин аста-секин ҳароратни 16-18 ° C туширилади. Бунга асосий сабаблардан бири, ниҳолнинг тез бўйига ўсиб кетиши олди олинади ва доимий равишда очик дала шароитига мослаштириб ва чиниқтириб борилади. Иссиқхона ичидаги ҳавонинг нисбий намлиги 60-70% бўлиши талаб этилади. Ниҳолларни очик далага кўчириб ўтқазишда қовун ўсимлиги ниҳолида 3-4 та хақикий барг пайдо бўлган бўлса тўлиқ кўчириб ўтқазишга тайёр ҳисобланади. Кўчириб ўтқазишга 4-5 кун қолганда ниҳолларни чиниқтириш, ҳаво айланишини

тезлаштириш лозим бўлади. Аммо, елвизак (шамоллатиш) ва ҳароратни бирдан ошириш ва тушириб юбориш ярамайди. Бунда ниҳоллар касалланади ва нимжон бўлиб қолади. Ниҳолларни кўчириб ўтқазишдар олдин уларни суғориш керак.

ЭКИШ ВА КЎЧАТЛАРНИ КЎЧИРИБ ЎТҚАЗИШ

Қовун ўсимлигининг озикланиш майдони 1-2 м² атрофида бўлиб бунда 1 гектар дала майдонида 5-10 минг туп ўсимлик бўлади. Ўсимликнинг кўчат қалинлигини назорат этиш ва уни мақбуллаштириш ҳосил сифатига самарали таъсир этади. Бу кўрсаткичлар тупроқ унумдорлиги, нав ёки гибриднинг қанчалик даражада пишиб етилиш гуруҳи кўрсаткичлари билан боғлиқ.

Ўсимликни экиш ёки кўчатларни кўчириб ўтқазиш қатор кўринишида (210 × 45-50 см; 210 × 70; 280 × 35, 280 × 55; 280 × 70, 350 × 40-45, 350 × 55-60 см и др.) ёки қўш қатор лента кўринишида: (240 + 40) × 110 см; (240 + 40) × 140; (310 + 40) × 85; (310 + 40) × 100; (310 + 40) × 115 см и х.к.

ЎЎИТЛАШ

Қовун тупроқ унумдорлигига жуда талабчан бўлиб асосан азот ва фосфорли ўғитлар талаб қилади. Минерал ўғитларнинг меъёрларини тупроқдаги минерал элементлар миқдорига боғлиқ равишда қўллаш тавсия этилади. Ўсимлик гектарига 40 т/га ҳосилдорлик кўрсаткичида ўсимлик ўзи билан қувийдагича элементларни олиб чиқиб кетади: N - 70 кг, P₂O₅ - 55 кг, K₂O - 100 кг, MgO - 30 кг.

Ўғитлардан самарали фойдаланиш коэффициенти уларни бўлинган ҳолда қўллаганда ортади. Азотли ўғитларни бутун вегетация даври мабойнида озиклантириш орқали қўллаш ҳосилдорликни оширади аммо, пишиб етилиш муддатини ўзайтириб юборади. Қовун таркибидаги қанд моддаларининг юқори миқдорда тўпланиши ва таъм сифат кўрсаткичларини яхши бўлиши учун азотли ўғитларни эртаги вегетация муддатларида бериш тавсия этилади.

Шунинг учун азотли ўғиларни қўллашнинг оптимал варианлари этиб экишдан олдин қўллаш гуллаш пайтида чангланишнинг меъёрида ўталишини самарали ўтишга олиб келади.

ЎСИМЛИКЛАРНИ ПАРВАРИШЛАШ

Қовун ўсимлигини парваришлаш асосан қатор ораларини 3-4 марта ишлов бериш ҳамда қўл меҳнати ёрдамида 2-3 маротаба чопиқ қилишни талаб этади. Бунда ўсимликнинг поясива меваларига эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш ва уларни зарарлаб қўймаслик лозим. Қовунни томчилатиб суғоришда оптимал тупроқ намлигига эътибор бериш лозим ва бунда тупроқ ҳамда ўсимлик талабаини инобатга олиш шарт. Шу билан бирга ўсимликни парваришлаш жараёнида уларнинг касаллик ва зараркунандалар билан зарарланганлигини ҳам мониторинг қилиш ва зарур ҳолда биологик ва кимёвий препаратлар билан ишлов бериш тавсия этилади.

БЕГОНА ЎТ, КАСАЛЛИК ВА ЗАРАРКУНАНДАЛАР ТАРҚАЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ ТИЗИМИ

Ўсимликларни уйғунлашган химоя қилиш асосида бегона ўтлар, касаллик ва зараркунандаларнинг системали тарқалишини олдини олиш чора-тадбирлари, оптимал агротехник, биологик, иммунологик ва кимёвий усулларни қўллаган ҳолда бегона ўтлар, касаллик ва зараркунандалар тақалишини олдини олиш ва уларни йўқотиш ҳамда табиий фойдали организмларни сақлаб қолиш назарда тутилади.

Қовун экишда фитосанитар ҳолат ва илмий асосланган деҳқончилик тизимида риоя қилиш мақсадга мувофиқ.

Бунда қуйидагилар инобатга олиш зарур:

Қовун ўсимлигининг асосий замбуруғли касаллиги - пероноспороз, антрокноз, ун-шудринг, қора чириш, фузариоз сўлиш, бактериал касалликлар — қаватли ва гулли бактериоз, барг ва меваларининг доғланиш касаллиги шулар жумласидандир. Энг кўп тарқалган қовун касалликлари ва зараркунандаларига қовун пашшаси, ўргимчаккана, боғ бити, трипс, клоп киради. Бу касаллик ва зараркунандаларга қарши

кимёвий препаратларни вегетация муддатига қараб қўллаш лозим бўлади.

ҲОСИЛНИ ЙИҒИШТИРИБ ОЛИШ

Техник пишиб етилиш даврида қовун меваларини танлаган ҳолда, уларнинг ранги, таъми, ҳиди, болдоғининг қуриганлиги ва ҳ.к кўринишларига қараб йиғиштириб олинади. Қовун сифати ДСТУ 7036: 2009 «Дыня свежая. Технические условия » талабларига жавоб бериши лозим.

ҚОВУН ЕТИШТИРИШДА АГРОТАДБИРЛАР ХАРИТАСИ

№	Иш номи	изоҳ
Тупрокқа асосий ишлов бериш		
1	Ўтмишдош экин экилган дала майдонини дискали борона билан хайдаш	МТЗ-82+БДТ-3 (8-10 см чуқурликда)
2	Чуқур хайдаш	Т-150+ПЛН-5-35 (27-30 см чуқурликда)
3	Культивация	Т-70+КПС-4.0
Кўчат бўлими		
4	Кўчат бўлимини назорат қилиш ва таъмирлаш	Қўл меҳнати асосида бажарилади.
5	Бўлимни дезинфекциялаш	Конструкция, инвентарлар ва кассеталарни Деконекс (20 мл/100 л) ишлов бериш
6	Субстрат тайёрлаш	Чиритилган маҳаллий гўнг+тупроқ аралашмаси
7	Кассеталарни тайёрлаш	кассета №60
8	Экиш	Уруғларни VitaZyme, “Ер-малҳами”, “Серҳосил” ёки “Фосфоробактерин” билан ишлов бериш. 2-3 см чуқурликда экилади
9	Экиш вақтида биопрепаратлар билан ишлов бериш	Ер малҳами+Серҳосил (ячейкаларга 2 мл препарат)
10	Озиқлантириш	Кўчатлар ҳосил бўлгандан кейин 5-8 кун ўтгач озиқлантирилади
11	Биопрепаратлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфоробактери
12	Озиқлантириш	Биринчи озиқлантиришдан 3-4 кун ўтиб Ер малҳами + Серҳосил билан ишлов бериш
13	Биопрепаратлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфоробактери, заруратга қараб Боверин, Битоксибацилин, Вертицилин билан ишлов бериш
14	Озиқлантириш	Кўчириб ўтқазишга 1 ҳафта қолганда – Аммиакли селитра (20г/10 л)
15	Биопрепаратлар билан ишлов бериш	Кўчириб ўтқазишлар олдин – Ер малҳами + Серҳосил + Фосфоробактери заруратга қараб Боверин, Битоксибацилин, Вертицилин ҳам

		қўшилади.
16	Илдиз ҳосил қилувчи стимуляторлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфобактерин
Тупроққа экишдан олдин ишлов бериш		
17	Бороналаш икки марта	Т-70+БЗСС-1+СП-9
18	Культивация	6-8 см чуқурликда МТЗ-82+КПС-4.0
Экишга тайёрлаш		
19	Томчилатиб суғориш тизимини ўрнатиш	Сув узатиш тармоқларини, томчилатиб суғориш ленталарини жойлаштириш.
20	Мульчалош учун пленка тортиш	Эрта маҳсулот етиштириш учун
21	Тоннел ёпғичларни ўрнатиш	Қўл меҳнати ёрдамида экиш схемасига қараб ўрнатилади
Вегетация		
21	Қўчатларни кўчириб ўтказиш	Қўл меҳнати ёрдамида бажарилади.
22	Суғориш	Кун оралатиб суғорилади, об-ҳаво шароитига қараб ҳар куни суғорилади.
Гуллаш даври бошида		
23	Озиқлантириш	Илдиз ҳосил бўлишини тезлаштириш учун Ер малҳами + Серҳосил + Фосфобактери, Аммиакли селитра (4-12 кг/га) 4-7 кун даврий, шунингдек фосфорли ўғитни камайтириб азотли озиқлантиришни кўпайтириш талаб этилади.
24	Биопрепаратлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил 2 марта 14-20 кун оралиғида ишлов бериш.
25	Ўсишни бошқарувчи моддалар билан ишлов бериш	Серҳосил билан ишлов бериш.
26	Микроэлементлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил билан ишлов бериб, темир микроэлементи заруратга қараб берилади.
27	Касаллик зараркундалардан ва	Касалликларни олдини олиш учун – Ридомил Голд (2,5 кг/га), Топсин М (1,5 кг/га), Акробат

	химоя қилиш чоралари	(2 кг/га), Курзат (2,5 кг/га) – касалланиш даражаси ва босқичига қараб (нематодга қарши Маршал (0,6-1 л/га) ёки Диазинон (Базудин) – 1,5 л/га. Зараркунандаларга қарши: Нурел Д (1 л/га), Актара (0,06 кг/га), Карате (0,12 л/га), Актофит (юқори ҳароратда) + Козырь (1 л/га).
Гуллаш-мева туғиш		
28	Озиқлантириш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфобактерин; гуллаш даврида фосфорли ўғит (1,5-5 кг/га) ва калийли ўғит.
29	Бипрепаратлар билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфобактерин 14-20 кун оралиғида 2 марта ишлов бериш.
30	Микроэлементлар билан озиқлантириш	Бороплюс (1,5 л/га) ёки борли ўғит (1-3 л/га), Реаком ёки Реаком плюс В+Мg+S, Максикроп Завязь, Фолик N, Фолик Аминовигор.
31	Касаллик зараркунандалардан химоя қилиш ва	Антрокнозга қарши – Антракол (1,5 кг/га), Курзат (2,5 кг/га); Аскохитозга қарши – Мис хлорид 0,3%; Пероноспороз – Акробат (2,5 кг/га), Полирам (2 кг/га); Ун-шудрингга қарши – Топсин М (1,5 кг/га), Фалькон (0,6 л/га), Тиовит Джет (3 кг/га); Альтернариозга қарши – Танос 0,6 + Строби (0,6 кг+100 г/га); Зараркунандаларга қарши – Нурел Д (1 л/га), Актара (0,06 кг/га), Карате (0,12 л/га), Актофит (юқори ҳароратда).
Пишиш		
32	Озиқлантириш	Калий селитра (7-9 кг/га) 3-7 кун оралатиб
33	Ўсишни бошқарувчи моддалари билан ишлов бериш	Ер малҳами + Серҳосил + Фосфобактерин
34	Касаллик зараркунандалардан химоялаш ва	Контактли ва қисқа муддатда таъсир этувчи кимёвий препаратлар ва Актифит

Фойдаланилган адабиётлар

1. Балашев, Н. Н. Бахчеводство : учебное пособие. - 2 е изд. перераб.и доп. - Ташкент : Укитувчи, 1976. – 148 с. : ил Экземпляры: всего:15 — ЧЗ-№ 1(1), УА-14(15)
2. Брытик, О. Сорта дыни // Овощеводство. - 2010. - № 12. - С. 22-24. Экземпляры: всего:1 - ЧЗ №1(1)
3. Брытик, О. Сорта и гибриды бахчевых культур // Овощеводство. - 2010. - № 9. - С. 38-39. Экземпляры: всего:1 - ЧЗ №1(1)
4. Брытик, О. Сорта и гибриды бахчевых культур // Овощеводство. - 2010. - № 8. - С. 67-69. : фото.цв. Экземпляры: всего:1 - ЧЗ №1(1)
5. Ванеян, С. Развитие орошения овощных и бахчевых культур в различных почвенно-климатических зонах России / С. Ванеян, Н. Меньших // Овощеводство и тепличное хозяйство. - 2014. - № 7. - С. 54-61. : табл.
6. Вендило, Г. Г. Удобрение овощных и бахчевых культур на приусадебном участке : справочник / Г. Г. Вендило, В. Н. Петриченко. - М. : Агропромиздат, 1990. - 159 с. Экземпляры: всего:5 - ХР(5)

А.Таджиев, Х.Худайбергенов

ТОМЧИЛАТИБ СУҒОРИШ АСОСИДА ҚОВУН ЕТИШТИРИШ

(Услубий қўлланма)

Мухаррир: Ш.Хасанов
Техник муҳаррир: Ж.Шамуратов

Теришга берилди: 21.04.2020. Босишга рухсат етилди: 24.04.2020
Хажми: 1 б.т. Адади: 50 нусха. Буюртма: № 37-т

Хоразм Маъмун академияси ноширлик бўлими.
Хоразм Маъмун академияси кичик босмахонасида босилди.
Босмахона манзили: Хива шаҳри, Марказ-1.